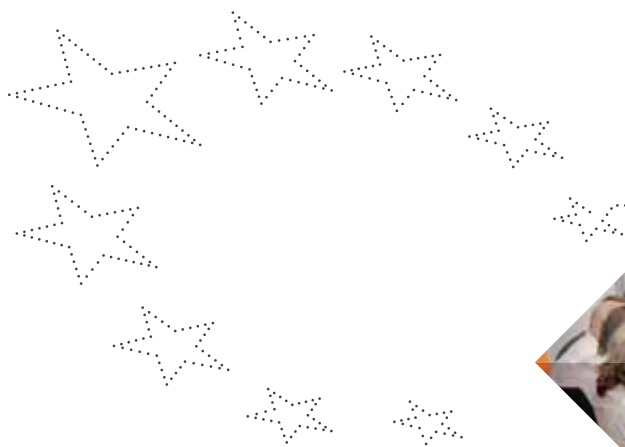

..... Știința protejează consumatorii –

**de la terenul agricol pe
masa consumatorului**

EFSA – o organizație științifică al cărei rol este protejarea și informarea consumatorilor

■ Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentelor (EFSA) furnizează consultanță științifică imparțială, de înaltă calitate, necesară în momentul luării deciziilor referitoare la riscurile legate de alimente de către factorii de decizie. Aceasta este o parte importantă a unui cadru instituțional din Uniunea Europeană (UE) care garantează siguranța consumatorilor, precum și a animalelor și a mediului împotriva oricăror riscuri asociate lanțului alimentar. Activitatea principală a EFSA este evaluarea

științifică a riscurilor, un domeniu specializat al științei aplicate care include revizuirea datelor și studiilor științifice în vederea evaluării riscurilor asociate anumitor pericole. De asemenea, autoritatea are un rol important în comunicarea consultanței sale partenerilor săi principali, părților interesate și publicului larg în timp util și într-un mod clar și semnificativ, contribuind la reducerea distanței dintre știință și consumator.

Colaborare europeană pentru asigurarea unei mai mari siguranțe alimentare

■ În 2002, ca urmare a mai multor alerte legate de alimente care au afectat sănătatea oamenilor și au zdruncinat încrederea publicului, UE a adoptat legislația generală în domeniul alimentar [Regulamentul (CE) nr. 178/2002], oferind un cadru cuprinzător pentru sistemul științific de reglementare în domeniul alimentar în cadrul UE. Principalele elemente au fost separarea funcțională a evaluării riscurilor de gestionarea riscurilor și înființarea EFSA, punându-se accentul pe excelență științifică, independență, deschidere, transparență și receptivitate – care continuă să fie și astăzi valorile fundamentale ale EFSA. În timp ce EFSA a preluat rolul de evaluator al riscurilor, gestionarii riscurilor din UE (Comisia Europeană, Parlamentul European și statele membre ale UE) au păstrat controlul asupra procesului de luare a deciziilor de

reglementare, asupra politicilor și măsurilor de prevenire și control.

Un aspect deosebit de important al succesului acestui sistem este implicarea activă și cooperarea cu părțile interesate și cu partenerii atât la nivel european, cât și la nivel național. Prin forumul său consultativ, EFSA lucrează în strânsă colaborare cu autoritățile naționale din domeniul siguranței alimentare în ceea ce privește activitățile științifice, de colectare și monitorizare a datelor, precum și activitățile de comunicare. De asemenea, autoritatea organizează reuniuni periodice cu organizațiile care reprezintă consumatorii, cu industria, ONG-urile din domeniul mediului și alte părți interesate pentru a le încuraja să se implice și să îi înțeleagă activitatea.

LANȚUL ALIMENTAR – DE LA TERENUL AGRICOL PE MASA CONSUMATORULUI

Lanțul alimentar al Europei evoluează în permanență, iar mandatul EFSA a evoluat pentru a cuprinde un număr din ce în ce mai mare de domenii legate de siguranța lanțului alimentar: bolile transmise prin alimente, contaminanții, sănătatea și bunăstarea animalelor, protecția plantelor, producția și distribuția alimentelor, inovarea în sectorul alimentar. În prezent, consultanța pe care EFSA o oferă gestionarilor riscurilor stă la baza majorității legislației și reglementărilor în vigoare pentru protejarea consumatorilor europeni de riscurile legate de alimente – de la terenul agricol la fermă și de la fabrică pe masa consumatorului.

Terenul agricol și ferma

Protecția plantelor

■ Recoltele agricole asigură cea mai mare parte din alimente și din hrana animalelor. EFSA contribuie la protejarea consumatorilor prin furnizarea de consultanță științifică care stă la baza regulamentului pentru utilizarea în condiții de siguranță a pesticidelor și a altor produse de protecție a plantelor. Autoritatea a ajutat UE să evalueze sute de substanțe active utilizate în pesticide și să stabilească limite științifice comune pentru nivelurile permise ale reziduurilor în Europa. Oamenii de știință ai EFSA evaluează, de asemenea, riscurile pe care le prezintă dăunătorii și buruienile pentru sănătatea plantelor, inclusiv pentru recoltele agricole, și, în consecință, pentru mediu.

Animalele

■ Sănătatea și bunăstarea animalelor de la care se obțin alimente (precum bovinele, puii și porcii) pe durata reproducerii, creșterii,

transportului și sacrificării acestora pot avea consecințe importante pentru sănătatea umană. EFSA evaluează impactul pe care afecțiunile și tratamentul animalelor îl pot avea asupra sănătății animalelor și oamenilor, inclusiv asupra operatorilor din industrie.

Aproximativ 75% dintre noile boli care au afectat oamenii începând din anul 2000 au provenit de la animale sau de la produse de origine animală. Așa-numitele boli „zoonotice” sunt boli care pot fi transmise oamenilor de animale, inclusiv prin alimente. Consultanța științifică furnizată de EFSA, colectarea și monitorizarea datelor au contribuit la o campanie desfășurată la nivelul întregii Uniuni Europene privind controlul și reducerea prezenței bacteriilor precum *Salmonella* și *Campylobacter* care, atunci când sunt prezente la animale, pot infecta alimentele. În consecință, într-un interval de cinci ani, cazurile de salmoneloză la om au fost reduse la jumătate, ajungând la un număr de 100 000 de cazuri, ceea ce a sporit considerabil protecția

consumatorilor împotriva acestor boli transmise prin alimente.

EFSA evaluează și siguranța hranei animalelor, care este importantă pentru sănătatea animalelor, mediu și siguranța alimentelor de origine animală. De la înființarea EFSA, în 2002, activitatea autorității în legătură cu evaluarea și monitorizarea riscurilor a fost o constantă permanentă, oferind un sprijin susținut eforturilor continue de gestionare a riscurilor care au condus la scăderea numărului de cazuri de encefalopatie spongiformă bovină raportate la nivelul UE, de la câteva mii la începutul anilor 2000 la 44 în 2010.

Mediul

■ Din ce în ce mai mult, EFSA trebuie să ia în considerare posibilul impact al lanțului alimentar asupra biodiversității plantelor și habitatelor animalelor. De exemplu, autoritatea

efectuează evaluări ale riscurilor de mediu ale recoltelor modificate genetic, precum și ale pesticidelor și aditivilor din hrana animalelor utilizați de către fermieri. De asemenea, EFSA evaluează posibilele riscuri pentru sănătatea oamenilor și a animalelor de la contaminanții din mediu. Aerul, solul, apa și plantele pot fi contaminate prin poluanți de mediu și substanțe, de exemplu, metale din sol sau toxine produse de anumite tipuri de ciuperci. Această contaminare poate fi de multe ori rezultatul activităților umane, precum emisiile industriale sau gazele de eșapament. Oamenii pot fi expuși la aceste substanțe din mediu sau prin ingerarea alimentelor sau apei contaminate. Acumularea acestora în organism poate conduce la efecte dăunătoare în timp.

De la fabrică pe masa consumatorului

Transportul și depozitarea

■ Materiile prime utilizate în producția alimentelor sau animalele și carcasele animalelor în tranzit sau depozitate pot fi expuse unor riscuri potențiale de infecții biologice și contaminare chimică. De exemplu, se pot găsi reziduuri chimice din încărcături anterioare în containerele de marfă utilizate la transportul uleiurilor și grăsimilor comestibile. EFSA evaluează riscurile unei astfel de contaminări care poate apărea, de exemplu, prin contactul cu instalațiile, vehiculele și materialele de ambalare și furnizează consultanță științifică gestionarilor riscurilor privind posibilele măsuri pe care le pot lua pentru a limita aceste riscuri.

Prepararea și producția alimentelor

■ În Europa, sectorul alimentar este reglementat pentru a proteja consumatorii de potențialele riscuri legate de alimente și hrana animalelor, oferindu-le totodată societăților posibilitatea de a inova. Autoritatea evaluează siguranța ingredientelor alimentare reglementate, precum aditivii, aromele, enzimele și substanțele nutritive, pentru a veni în sprijinul gestionarilor riscurilor în ceea ce privește autorizarea utilizării acestora în alimente. De exemplu, EFSA a evaluat mii de arome utilizate în alimente și, până în anul

2020, este planificată finalizarea reevaluării tuturor aditivilor alimentari autorizați în UE înainte de 2009. Consultanța științifică a EFSA furnizează informații pentru deciziile luate de gestionarii riscurilor cu privire la siguranța și utilizările permise ale acestor ingrediente; în unele cazuri, anumite arome și anumiți aditivi au fost eliminați de pe piața UE ca urmare a activității EFSA. De asemenea, autoritatea evaluează siguranța proceselor de producție

a alimentelor (de exemplu, reciclarea materialelor plastice utilizate la ambalarea alimentelor) și a mijloacelor auxiliare de prelucrare utilizate în industria alimentară.

Inovarea în sectorul alimentar

■ Consumatorii cer în prezent mult mai mult de la alimente în ceea ce privește varietatea, calitatea, prețul, valoarea nutrițională și disponibilitatea, comparativ cu doar o generație în urmă. Sectorul alimentar a răspuns acestor nevoi privind produsele și informațiile prin inovare, cu ajutorul unor noi ingrediente, tehnologii, produse alimentare și comunicări asociate. În calitatea sa de gardian al siguranței alimentare în Europa, împreună cu partenerii săi la nivel european și național, EFSA este implicată direct în evaluarea științei subiacente acestor inovări în ceea ce privește siguranța și, în anumite circumstanțe, eficacitatea acestora.

În domeniul biotehnologiei, de exemplu, legislația UE a impus ca EFSA să dezvolte o abordare comparativă a evaluării riscurilor

pentru a lua în calcul impactul potențial al recoltelor sau animalelor modificate genetic (MG), evaluând astfel efectele acestora în comparație cu produsele echivalente tradiționale nemodificate genetic (non-MG). De asemenea, autoritatea a furnizat consultanță științifică privind clonarea și alimentele noi, iar în prezent ia în calcul nanotehnologia în evaluările riscurilor pe care le realizează cu privire la unele produse ale sectorului alimentar, inclusiv aditivii și ambalajele alimentelor.

Mențiunile producătorilor cu privire la nutriție sau beneficiile alimentelor asupra sănătății pot furniza informații care îi pot ajuta pe consumatori să aleagă o alimentație sănătoasă. EFSA evaluează temeiul științific al acestor mențiuni, pentru a se asigura că nu induc în eroare. Până la sfârșitul anului 2012, EFSA evaluase peste 3 000 de mențiuni privind sănătatea.

Consumul de alimente

■ La baza activităților EFSA stau eforturile uriașe depuse în domeniul colectării de date privind tendințele și obiceiurile legate de consumul de alimente. EFSA și-a sporit în mod considerabil sprijinul oferit în colectarea de date și în cadrul altor colaborări științifice cu statele membre, alocând în 2012 peste 9 milioane EUR pentru activitățile respective. Această evoluție ne ajută să înțelegem mai bine ce alimente consumăm, oferind informații utile pentru activitatea EFSA atât în domeniul siguranței alimentare, cât și în cel al consultanței privind nutriția, alimentația și sănătatea.

Activitatea științifică a EFSA vine, de asemenea, în sprijinul deciziilor privind orientările nutriționale; valorile sale de referință pentru

aporturile de substanțe nutritive și energie iau în considerare cele mai recente studii și sprijină autoritățile publice din statele membre în vederea stabilirii de recomandări nutriționale și furnizării de consultanță nutrițională practică, bazată pe alimente.

În ultimele decenii, a existat o proliferare a materialelor și produselor utilizate la fabricarea ambalajelor, containerelor, recipientelor alimentelor și ustensilelor. Autoritatea evaluează potențialele riscuri legate de utilizarea materialelor plastice, hârtiei, substanțelor active și inteligente, cernelurilor și rășinilor din materialele care intră în contact cu alimentele, inclusiv materialele reciclate, înainte de a fi autorizate pentru utilizare în UE.

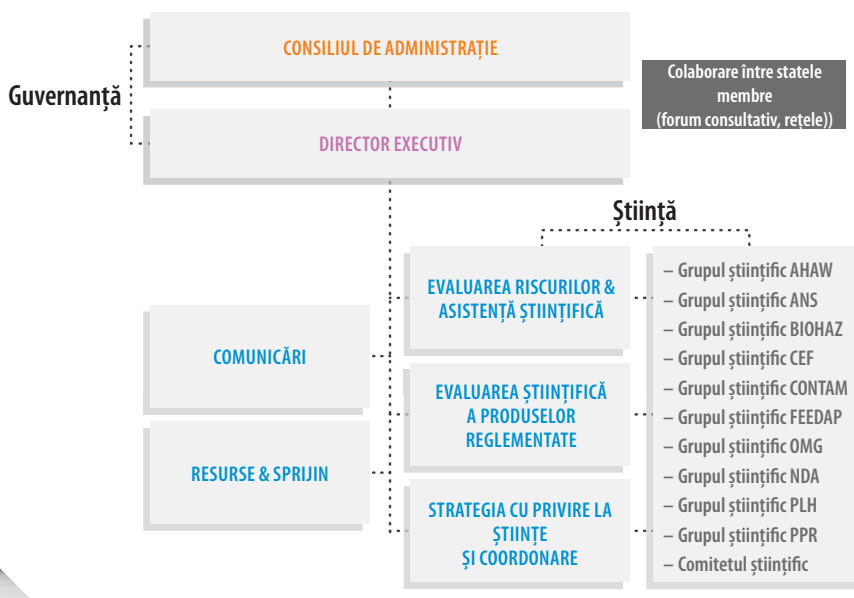
Modul de funcționare a EFSA

■ EFSA este condusă de un Consiliu de administrație independent al cărui membri sunt numiți să acționeze în interesul public și nu reprezintă niciun guvern, organizație sau sector. Consiliul de administrație, format din 15 membri, stabilește bugetul EFSA și aprobă programul de lucru anual. Directorul executiv al EFSA este reprezentantul legal al autorității. Acesta este responsabil cu totalitatea chestiunilor operaționale, aspectele legate de personal și elaborarea programului de lucru anual în consultare cu Comisia Europeană, Parlamentul European și statele membre ale UE.

Activitatea științifică a EFSA este condusă de comitetul științific și de cele 10 grupuri științifice ale sale formate din oameni de știință renumiți în domeniile lor. Alți experți participă în cadrul grupurilor de lucru atunci când sunt necesare cunoștințe mai specializate. Comitetul științific furnizează consultanță privind chestiuni transversale, în timp ce

grupurile științifice efectuează evaluări ale riscurilor și oferă orientări specializate în domenii specifice:

- **Aditivi și produse sau substanțe utilizate în hrana animalelor**
- **Sănătatea și bunăstarea animalelor**
- **Pericole biologice, inclusiv riscuri legate de ESB-EST**
- **Contaminanți din lanțul alimentar**
- **Produse dietetice, nutriție și alergii**
- **Aditivi alimentari și surse nutritive adăugate în alimente**
- **Materiale care intră în contact cu produsele alimentare, enzimele, aromele și mijloacele auxiliare de prelucrare**
- **Organisme modificate genetic**
- **Sănătatea plantelor**
- **Produse fitosanitare și reziduurile acestora**

Consultanța științifică furnizată de experții EFSA este rezultatul deliberărilor și deciziilor colective, fiecare membru fiind egal îndreptățit să își exprime opinia. În plus, EFSA aplică un set solid de mecanisme interne și procese de lucru pentru garantarea independenței activității sale științifice, incluzând cerințe exigente privind declarațiile de interese.

Personalul științific cu înaltă calificare din cele trei direcții științifice ale EFSA sprijină aceste grupuri și efectuează evaluări proprii în unele domenii, precum evaluarea *inter pares* a substanțelor active utilizate în pesticide. Împreună cu partenerii naționali, personalul EFSA joacă, de asemenea, un rol vital în armonizarea și extinderea sferei activităților de colectare și monitorizare a datelor – de exemplu, privind consumul de alimente, bolile zoonotice, pesticidele, contaminanții – care îmbunătățesc calitatea evaluărilor riscurilor realizate de EFSA.

Bazându-se pe strategia sa științifică, autoritatea rămâne aliniată progreselor științifice internaționale, inclusiv noile

metodologii și realizări din domeniul evaluării riscurilor, datorită cunoștințelor experților săi și legăturilor cu rețelele științifice și agențiile de siguranță alimentară la nivel mondial.

Prin activitățile sale de comunicare privind riscurile, EFSA urmărește creșterea gradului de conștientizare și explicarea în mai mare detaliu a implicațiilor evaluărilor sale științifice. Astfel cum s-a stabilit în strategia sa privind comunicarea, autoritatea atinge acest obiectiv prin analizarea percepției publicului asupra riscurilor legate de alimente și prin explicarea și contextualizarea riscurilor asociate lanțului alimentar. Colaborarea cu actorii principali, inclusiv cu autoritățile naționale, părțile interesate și media, sprijină EFSA în transmiterea mesajelor unui public cât mai larg. De asemenea, autoritatea promovează consecvența mesajelor prin coordonarea comunicării cu alte organisme de evaluare a riscurilor și gestionari ai riscurilor precum Comisia Europeană și statele membre ale UE.

